

ประกาศสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
เรื่อง แก้ไขมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน
ฉบับที่ ๕๔ (พ.ศ. ๒๕๕๖)
ฝ่ายการระรอก
(แก้ไขครั้งที่ ๑)

โดยที่คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนมีมติในการประชุมครั้งที่ ๙-๗/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ฝ่ายการระรอก มาตรฐานเลขที่ มผช.๑๖/๒๕๕๖

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจึงออกประกาศแก้ไขเพิ่มเติมมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ฝ่ายการระรอก มาตรฐานเลขที่ มผช.๑๖/๒๕๕๖ ท้ายประกาศสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ.๒๕๕๖) ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๖ ดังต่อไปนี้

๑. ให้แก้หมายเลขมาตรฐานเลขที่ “มผช.๑๖/๒๕๕๖” เป็น “มผช.๑๖(๑)/๒๕๕๖”
๒. ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๔.๒
“เมื่อตรวจสอบตามข้อ ๘.๑ แล้ว ผลการตรวจสอบลักษณะทั่วไปและเอกลักษณ์ของผู้ตรวจสอบแต่ละคนต้องไม่มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งไม่ผ่าน”
๓. ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ (๙) ในข้อ ๖.๑
“(๙) ประวัติผลิตภัณฑ์(ถ้ามี)”
๔. ให้ยกเลิกความในข้อ ๘.๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน
“๘.๑ การทดสอบลักษณะทั่วไป และเอกลักษณ์
ให้แต่งตั้งคณะผู้ตรวจสอบ ประกอบด้วยผู้ที่มีความชำนาญในการตรวจสอบฝ่ายการระรอกอย่างน้อย ๓ คน แต่ละคนจะแยกกันตรวจโดยอิสระ ในแต่ละลักษณะของผลการตรวจสอบให้ตัดสินว่าผ่านหรือไม่ผ่านเท่านั้น”
๕. เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๘.๖
“๘.๖ การทดสอบการบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก
ให้ตรวจพินิจ”

ทั้งนี้ ให้มีผลบังคับใช้นับแต่วันที่ประกาศ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

สุรัชย์ เถลิงโชค

เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ผ้าหางกระรอก

๑. ขอบข่าย

- ๑.๑ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ครอบคลุมเฉพาะผ้าหางกระรอกที่ทอด้วยกี่ทอมือแบบพื้นบ้านหรือแบบกระตุก โดยใช้เส้นด้ายฝ้าย หรือเส้นไหมแท้ หรือเส้นด้ายใยประดิษฐ์ อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือผสมกัน

๒. บทนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ มีดังต่อไปนี้

- ๒.๑ ผ้าหางกระรอก หรืออาจเรียกว่า “ผ้าควบเส้น” หมายถึง ผ้าลวดลายที่ได้จากการทอโดยใช้เทคนิคการควบเส้นด้ายที่มีสีต่างกันตั้งแต่ ๒ เส้นขึ้นไป แล้วปั่นตีเกลียวรวมเป็นเส้นเดียวกัน ใช้ทอเป็นเส้นด้ายพุ่งหรือเป็นเส้นด้ายยืนอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือใช้ทั้งสองอย่างในผ้าผืนเดียวกัน
- ๒.๒ เส้นด้ายฝ้าย หมายถึง เส้นด้ายที่ได้จากปุยฝ้าย
- ๒.๓ เส้นไหมแท้ หมายถึง เส้นใยธรรมชาติที่ได้จากใยโปรตีนของรังไหม
- ๒.๔ เส้นด้ายใยประดิษฐ์ หมายถึง เส้นด้ายที่ได้จากการสังเคราะห์

๓. วัสดุและการทำ

- ๓.๑ เส้นด้ายที่ใช้ทอผ้าหางกระรอกแบ่งออกเป็น ๓ ชนิด คือ
- ๓.๑.๑ เส้นด้ายฝ้าย
  - ๓.๑.๒ เส้นไหมแท้
  - ๓.๑.๓ เส้นด้ายใยประดิษฐ์
- ๓.๒ สีที่ใช้ย้อมเส้นด้ายที่ใช้ทอผ้าหางกระรอก แบ่งออกเป็น ๒ ชนิด คือ
- ๓.๒.๑ สีธรรมชาติ
  - ๓.๒.๒ สีสังเคราะห์

๓.๓ ผ้าทางกระรอกแบ่งตามวิธีการทอออกเป็น ๓ วิธี คือ

๓.๓.๑ ผ้าทางกระรอกเส้นด้ายพุ่ง

๓.๓.๒ ผ้าทางกระรอกเส้นด้ายยืน

๓.๓.๓ ผ้าทางกระรอกเส้นด้ายยืนและเส้นด้ายพุ่ง

๔. คุณลักษณะที่ต้องการ

๔.๑ ลักษณะทั่วไป

ต้องอยู่ในสภาพเรียบร้อยตลอดทั้งผืน เส้นด้ายชัดเจนทั้งตามแนวเส้นด้ายยืนและแนวเส้นด้ายพุ่ง และต้องไม่ปรากฏข้อบกพร่องให้เห็นอย่างชัดเจน เช่น สีและเนื้อผ้าไม่สม่ำเสมอ ลายผิดหรือลายไม่ต่อเนื่อง รอยหนาหรือบาง รอยเส้นด้ายขาด รอยเส้นด้ายหย่อนหรือเป็นบ่วงเส้นด้าย รอยเส้นด้ายตึง ผ้าเป็นรูหรือรอยแยก รอยเปื้อน ริมผ้าเสีย ส่วนข้อบกพร่องอื่นๆ อันเกิดจากกรรมวิธีการผลิตด้วยมือต้องมีน้อยที่สุดและเป็นที่ยอมรับได้

๔.๒ เอกลักษณะ

ต้องมีลักษณะเฉพาะของผ้าทางกระรอก คือ เส้นด้ายตรงส่วนที่ควบเส้นจะต้องเป็นเส้นด้ายที่ได้จากการควบเส้นด้ายที่มีสีต่างกันตั้งแต่ ๒ เส้นขึ้นไป มาปั่นตีเกลียวรวมเป็นเส้นเดียวกัน สีของเส้นด้ายหลายๆ เส้นในผืนผ้าจะเกิดเป็นสีเหลืองอมแดงดูคล้ายทางกระรอก

๔.๓ ชนิดเส้นด้ายที่ใช้ทอ

ต้องเป็นไปตามที่ระบุไว้ที่ฉลาก

๔.๔ จำนวนเส้นด้ายควบ

ต้องเป็นไปตามที่ระบุไว้ที่ฉลาก

๔.๕ ความกว้างและความยาว

ให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขาย แต่ต้องไม่น้อยกว่าที่ระบุไว้ที่ฉลาก

๔.๖ สี

ต้องไม่ปรากฏรอยของเส้นด้ายสีหนึ่ง หรือส่วนของผ้าสีใดสีหนึ่ง ติดสีจากเส้นด้ายอื่นที่อยู่ติดกันอันเนื่องมาจากสีตก หรือสีซึมเข้ามาผสมกันจนเกิดเป็นอีกสีหนึ่งอย่างเห็นได้ชัด

๕. การบรรจุ

๕.๑ หากมีการบรรจุ ให้บรรจุผ้าทางกระรอกในหีบห่อที่สะอาด เรียบร้อย พอที่จะป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับผ้าทางกระรอกได้

๖. เครื่องหมายและฉลาก

- ๖.๑ ที่หีบห่อผ้าทางกระรอกทุกหน่วย อย่างน้อยต้องมี เลข อักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียดต่อไปนี้ ให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน
- (๑) ชื่อผลิตภัณฑ์
  - (๒) ชนิดเส้นด้ายที่ใช้ทอ
  - (๓) จำนวนเส้นด้ายควบ
  - (๔) ความกว้าง
  - (๕) ความยาว
  - (๖) กรณีใช้สีธรรมชาติให้ระบุ
  - (๗) คำแนะนำในการดูแลรักษา
  - (๘) ชื่อผู้ทำ หรือสถานที่ทำ พร้อมสถานที่ตั้ง หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนในกรณีที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

๗. การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน

- ๗.๑ รุ่น ในที่นี้ หมายถึง ผ้าทางกระรอกที่ทำโดยกรรมวิธีเดียวกัน ที่ทำหรือส่งมอบหรือซื้อขายในระยะเวลาเดียวกัน
- ๗.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ ให้เป็นไปตามแผนการชักตัวอย่างที่กำหนดต่อไปนี้
- ๗.๒.๑ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบลักษณะทั่วไป เอกลักษณ์ ความกว้างและความยาว การบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มจากรุ่นเดียวกัน จำนวน ๑ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๔.๑ ข้อ ๔.๒ ข้อ ๔.๕ ข้อ ๕. และข้อ ๖. จึงจะถือว่าผ้าทางกระรอกรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
  - ๗.๒.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบชนิดเส้นด้ายที่ใช้ทอ จำนวนเส้นด้ายควบ และสี ให้ใช้ตัวอย่างจากข้อ ๗.๒.๑ โดยตัดตัวอย่างให้มีความกว้าง ๑๐ เซนติเมตร ความยาวตลอดหน้าผ้า เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๔.๓ ข้อ ๔.๔ และข้อ ๔.๖ จึงจะถือว่าผ้าทางกระรอกรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
- ๗.๓ เกณฑ์การตัดสิน
- ตัวอย่างผ้าทางกระรอกต้องเป็นไปตามข้อ ๗.๒.๑ และข้อ ๗.๒.๒ ทุกข้อ จึงจะถือว่าผ้าทางกระรอกรุ่นนั้นเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้

๘. การทดสอบ

- ๘.๑ การทดสอบลักษณะทั่วไป เอกลักษณ์ การบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก ให้ตรวจพินิจ

๘.๒ การทดสอบชนิดเส้นด้ายที่ใช้ทอ

ให้ใช้วิธีเผาไหม้ด้วยเปลวไฟ โดยแยกเส้นด้ายยืนและเส้นด้ายพุ่งออกจากกัน แล้วนำไปเผาด้วยเปลวไฟ

๘.๒.๑ เส้นด้ายฝ้าย เมื่อนำไปเผาไฟจะปรากฏผลดังนี้

- (๑) เมื่อนำเส้นด้ายฝ้ายเข้าใกล้เปลวไฟ เส้นด้ายจะไม่หดหนีไฟ
- (๒) เมื่อใส่เส้นด้ายฝ้ายเข้าไปในเปลวไฟ เส้นด้ายจะลุกติดไฟและลุกอย่างช้าๆ
- (๓) เปลวไฟมีสีเหลือง
- (๔) เมื่อนำเส้นด้ายฝ้ายออกจากเปลวไฟ ไฟยังคงลุกอย่างต่อเนื่อง
- (๕) ถ้ามีสีขาวถึงเทา
- (๖) กลิ่นคล้ายกระดาษไหม้ไฟ
- (๗) ปุยของเส้นเบา ถ้าเป่าจะฟุ้งกระจาย

๘.๓.๒ เส้นไหมแท้ เมื่อนำไปเผาไฟจะปรากฏผลดังนี้

- (๑) เมื่อนำเส้นไหมแท้เข้าใกล้เปลวไฟ เส้นไหมจะหดหนีไฟ
- (๒) เมื่อใส่เส้นไหมแท้เข้าไปในเปลวไฟ เส้นไหมจะลุกติดไฟอย่างรวดเร็ว
- (๓) เปลวไฟมีสีเหลือง
- (๔) เมื่อนำเส้นไหมแท้ออกจากเปลวไฟ ไฟจะดับ
- (๕) ถ้ามีลักษณะเป็นก้อนกลมคล้ายลูกปัด มีสีน้ำตาลถึงน้ำตาลไหม้
- (๖) กลิ่นคล้ายขนหรือเส้นผมไหม้ไฟ
- (๗) ปุยของเส้นแข็งแต่เปราะ เมื่อใช้มือบีบจะแตกง่าย

๘.๓.๓ เส้นด้ายใยประดิษฐ์ เมื่อนำไปเผาไฟจะปรากฏผลดังนี้

- (๑) เมื่อนำเส้นด้ายใยประดิษฐ์เข้าใกล้เปลวไฟ เส้นด้ายจะหดหนีไฟ
- (๒) เมื่อใส่เส้นด้ายใยประดิษฐ์เข้าไปในเปลวไฟ เส้นด้ายจะลุกติดไฟได้รวดเร็วกว่าเส้นด้ายฝ้ายและเส้นไหมแท้
- (๓) เปลวไฟมีสีเหลือง
- (๔) เมื่อนำเส้นด้ายใยประดิษฐ์ออกจากเปลวไฟ ไฟยังคงลุกอย่างต่อเนื่อง
- (๕) ถ้ามีสีน้ำตาลถึงน้ำตาลไหม้
- (๖) กลิ่นเป็นสารเคมี
- (๗) เส้นแข็งบีบไม่แตก

๘.๓ การทดสอบจำนวนเส้นด้ายควบ

นำเส้นด้ายควบจากผ้าตัวอย่างมาแยกหรือคลายเกลียวออกจากกัน แล้วนับจำนวนเส้นด้ายที่ควบ

๘.๔ การทดสอบความกว้างและความยาว

ให้ใช้เครื่องวัดที่เหมาะสม

๘.๕ การทดสอบสี

นำผ้าตัวอย่างแช่ลงในน้ำเปล่านาน ๑๕ นาที ที่อุณหภูมิปกติ แล้วนำขึ้นมาตรวจพินิจ